

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний університет імені Івана Франка
інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій
кафедра економіки та менеджменту

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ**

для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

спеціальності: *051 Економіка*

Дрогобич - 2021

Рецензенти:

Одрехівський М. В. – доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Львівського національного університету «Львівська політехніка».

Галь Ю. М. – заступник директора Інституту фізики, математики, економіки та інноваційних технологій, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математики Дрогобицького державного університету імені Івана Франка.

Процишин О. Р., Солтисік О. О.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка». Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2021. 22 с.

У методичних рекомендаціях висвітлені питання підготовки курсової роботи, а саме: вимоги до змісту роботи, правила її оформлення, порядок подання та захисту. Рекомендації призначені для бакалаврів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рекомендовано до друку Вченою радою Дрогобицького державного університету імені Івана Франка (протокол №9 від 30 серпня 2021 року)

ВСТУП

Курсова робота – це логічно завершене самостійне наукове дослідження студента на актуальну проблематику певного курсу або окремих його розділів. Курсові роботи виконуються відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки фахівців першого рівня вищої освіти з таких дисциплін: «Макроекономіка», «Економічна кібернетика», «Моделювання економіки».

Метою виконання курсової роботи є формування системного економічного мислення шляхом закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час вивчення дисципліни, здобуття навичок їх практичного застосування та оволодіння методами наукового дослідження. Для досягнення мети студент повинен вирішити такі **завдання**:

- оволодіти методикою і методологією сучасного економічного аналізу та моделювання;
- відпрацювати навички самостійної роботи з елементами творчого пошуку, ініціативності;
- формувати самостійно мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;
- виробити вміння узагальнювати теоретичні матеріали на основі критичного аналізу літературних та інформаційних джерел;
- аналізувати статистичну інформацію, обробляти її за допомогою інформаційних систем та технологій, математичних методів обробки інформації, моделювання та прогнозування, представляти наочно результати розрахунків (схеми, графіки, таблиці);
- розвинути навички формулювати самостійні висновки, здійснювати чітку аргументацію, обґрунтовувати рекомендації і конкретні пропозиції на основі узагальнення і теоретичного дослідження;
- оформлювати науково-дослідний матеріал згідно з вимогами;
- публічно захищати роботу (робити наукові доповіді, готувати презентацію, відповідати на запитання, висловлювати та захищати власну точку

зору тощо).

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Порядок затвердження тематики курсових робіт і їх виконання здійснюється відповідно до наказів ректора університету. Тематики курсових робіт розробляються викладачами дисципліни (лектором, асистентом). Орієнтовний перелік тем курсових робіт представлено у робочих навчальних програмах (силабусах) відповідних дисциплін і представлено на сайті ДДПУ імені Івана Франка у розділі «Навчально-методичне забезпечення освітніх програм». Тематика курсових робіт оновлюється щороку відповідно до актуальних проблем дослідження і затверджується протоколом кафедри.

Керівництво курсовими роботами здійснюють, як правило, науково-педагогічні працівники кафедри економіки та менеджменту. Науковий керівник курсової роботи організовує роботу студента:

- видає студенту індивідуальне завдання на виконання роботи;
- погоджує графік написання і розроблений студентом план роботи;
- проводить консультації студента з виконання роботи;
- складає рецензію на курсову роботу і дає рекомендацію допуску до захисту.

Курсова робота виконується у ряд етапів:

- вибір теми та складання плану;
- підбір літератури, огляд статичної інформації та інших джерел;
- складання плану роботи;
- написання тексту і оформлення;
- рецензування;
- захист.

Всі етапи роботи фіксуються у графіку виконання, що розміщені у бланку індивідуального завдання (додаток А) і контролюються науковим керівником.

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕТАПІВ РОБОТИ

1. Вибір теми

Тема курсової роботи обирається студентом самостійно із затвердженого кафедрою переліку, який щорічно оновлюється. При виборі теми доцільно орієнтуватись на інтереси студента та напрям майбутніх досліджень. Студент може запропонувати власну тему курсової роботи в межах проблем вивчення дисципліни, узгодивши її назву з науковим керівником.

Обравши тему, варто ознайомитись із наявними літературними джерелами та статистичною базою. За результатами огляду літературних та інформаційних джерел студент може запропонувати редагування теми дослідження, узгодивши її формулювання з науковим керівником. Якщо студент має труднощі з вибором теми, то тему пропонує науковий керівник, враховуючи рівень науково-практичних інтересів студента.

Список студентів і обраних тем, а також закріплених наукових керівників згідно з розподілом навчального навантаження, затверджується протоколом кафедри у перший місяць навчального семестру, в якому виконується курсова робота. Зміни у затвердженій темі курсової роботи допускаються за умови обґрунтування змін та згоди наукового керівника.

2. Підбір літератури, огляд статистичної інформації та інших джерел

Студент, керуючись проблемами обраної теми, здійснює самостійний пошук необхідної літератури. Для цього, насамперед, йому потрібно ознайомитись із каталогами бібліотек, новими надходженнями до них, виділити наукові праці тих авторів, які досліджують наукові проблеми, пов'язані з темою курсової роботи. При цьому бажано орієнтуватись, як на вітчизняну, так і зарубіжну літературу.

Поряд із монографічною літературою, варто обов'язково ознайомитися із публікаціями у фахових виданнях за останні 3-5 років, що стосуються проблем даної теми. Радимо опрацювати такі журнали, як „Економіка України”, „Економіст”, «Ефективна економіка», «Регіональна економіка», „Актуальні проблеми економіки”, „Конкуренція”, „Фінанси України”, „Банківська справа” та інші які доступні як у паперовому, так і в електронному вигляді. Зауважимо, що в

останніх річних номерах часописів вказано перелік усіх публікацій даного року.

Фактичні і статистичні дані минулих років містяться в таких статистичних щорічниках і довідниках „Україна в цифрах”, статистичних довідниках інших країн, статистичних щорічниках Львівської області, експрес-випусків Державного комітету статистики, сайтів Інтернету www.gov.ua, www.stat.lviv.ua та інших.

Економічну інформацію можна одержати опрацювавши документи уряду та органів влади з питань господарювання в умовах формування ринкових відносин (Укази Президента України, постанови Верховної Ради України, накази міністерств і відомств, органів управління), а також у разі потреби архівні матеріали. У курсовій роботі доцільно використовувати матеріали анкетних обстежень і особистих спостережень, а також матеріали конференцій, симпозіумів, нарад.

Нарешті, допускається використання підручників і навчальних посібників. Однак необхідно пам'ятати, що не допускається виконання курсової роботи виключно за матеріалами підручників і посібників, Це допоміжна література. Основними джерелами мають бути наукові *публікації*.

Вивчення літератури супроводжується її конспектуванням, тобто виписками окремих важливих теоретичних положень, цифр і фактів тощо з обов'язковим посиланням на сторінки. Таким чином формується робочий матеріал для написання курсової роботи. Потім він групується за окремими найважливішими проблемами, які складуть основні розділи плану роботи.

3. Складання плану роботи

Він дозволяє логічно пов'язати окремі важливі проблеми теми, розмістити їх у відповідності з певними принципами, які можна викласти у такій послідовності:

- потрібно починати із (абстрактного, теоретичного), а потім переходити до аналізу конкретних явищ;
- напрям досліджень йде від простого до складного;
- всі проблеми пов'язані єдиною метою дослідження;
- всі розділи і робота в цілому закінчується кінцевими висновками та узагальненнями.

Виходячи з цього, в плані роботи виділяють вступ, основну частину, яка складається з 2-4 розділів, висновків. План служить логічним викладом основних моментів і обраної розгорнутої в тексті роботи теми. Від того, наскільки вдало складено план, залежить правильність і повнота викладу теми, глибина розгляду проблем, логіка викладу матеріалу. Пункти плану повинні бути лаконічними, складатись з одного речення, вони пов'язуються єдиною логікою і повною мірою відбивають зміст теми. Його не можна переобтяжувати надмірною кількістю розділів (оптимальний варіант - три розділи).

План роботи самостійно складається студентом після вивчення літератури та можливого редагування затверджується науковим керівником і лектором дисциплін, з яких пишеться курсова робота. Робочий варіант плану доцільно складати більш розширений, що полегшить логічний виклад матеріалу.

4. Написання тексту і оформлення

У *вступі* (обсягом 2-3 сторінки) з'ясовуються актуальність і розробленість досліджуваної теми, її основні напрямки, мета і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, теоретична та інформаційна база дослідження, вказується структура та обсяг роботи (з перерахуванням кількості представлених таблиць, рисунків, формул, додатків, найменувань використаних літературних джерел).

Актуальність теми. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми. Курсова робота може відповідати певному рівню актуальності тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам економічного розвитку суспільства.

Визначення мети роботи дасть змогу студенту виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи.

Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми. На основі сформульованої мети студент має визначити основні завдання, які слід розв'язати в процесі виконання роботи. Завдання мають конкретизувати мету роботи.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити завдання дослідження, які можуть включати такі складові:

- дослідження певних теоретичних питань, які входять до теми роботи (наприклад, визначення сутності економічних понять, явищ, процесів, подальше їх вдосконалення);
- вивчення ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо;
- аналіз типових особливостей передового досвіду;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;
- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження.

Під **об'єктом** дослідження розуміється той процес, який створює досліджувану автором проблемну ситуацію і існує незалежно від дослідника.

Основною відмінністю предмета дослідження від об'єкта є те, що предмет є частиною об'єкта дослідження. Тобто під **предметом** дослідження розуміються значущі з теоретичної або практичної точки зору властивості, особливості або сторони об'єкта.

В кожному об'єкті дослідження може бути декілька предметів дослідження та концентрація дослідника на одному з них означає, що інші предмети дослідження залишаються осторонь від інтересів дослідника. Саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

До основних методів дослідження належать: абстрагування, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, спостереження, узагальнення, порівняння, моделювання, формалізація, статистичні методи і т. д. Вказувати їх треба не відірвано від роботи, а визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в доцільності вибору саме цих методів.

Структура курсової роботи: вступ, ...розділи, висновки, список використаних джерел із... найменувань, ...додатків. Загальний обсяг...сторінок.

Приклад вступу представлено у додатку Б.

Хоча робота розпочинається із вступу, її написання доцільно почати з основної частини. Вступ можна писати після закінчення всіх розділів і висновків.

Основна частина курсової роботи повинна містити теоретичну, аналітичну та рекомендаційну складові. При її написанні *рекомендується* виділяти 3 розділи. Слід зауважити, що в кінці кожного розділу повинні міститися короткі висновки щодо питань, які у ньому розглядаються. Перехід від одного розділу до другого повинен бути логічно обґрунтованим.

Перший розділ присвячується теоретичній частині роботи, в якій мають бути розглянуті загальні теоретичні питання, методичні аспекти досліджуваної проблеми, а саме сутність досліджуваної проблеми та ступінь її розробки, аналізуються різні точки зору, здійснюється літературний огляд. Важливим аспектом курсової роботи є застосування аналізу економічних категорій, законів і принципів, їх взаємозалежності та взаємозумовленості, розкриття найважливіших закономірностей і тенденцій розвитку економічних явищ і процесів, що досліджуються. Всі положення курсової роботи повинні мати теоретичну основу і бути науково обґрунтованими.

Водночас курсова робота не повинна, відбивши лише одну якусь точку зору, опиратись тільки на погляди одного автора, особливо якщо йдеться про дискусійні проблеми. На основі ґрунтовного опрацювання цілого ряду теоретичних джерел студент може узагальнити різні точки зору на проблеми, або хоча б заявити про їх існування. Це дає можливість сформулювати свою власну теоретичну концепцію, в чому і полягає науковість студентської курсової роботи.

Варто наголосити, що в сучасних умовах теоретична цінність ряду економічних публікацій швидко старіє, втрачається. Те, що здавалось непохитним десятки і навіть сотні років, сьогодні піддається сумніву. Це потрібно пам'ятати і враховувати, шукаючи правильне, з точки зору автора курсової роботи, трактування теоретичної проблеми. Тут допомогу повинен надати науковий керівник роботи.

Орієнтовний обсяг розділу становить 30 – 35 % матеріалу роботи.

Другий розділ присвячується аналізу сучасного стану об'єкта дослідження,

що виконується на основі вивчення статистичних даних, публікацій в періодичних виданнях, даних, оприлюднених на офіційних сайтах різних організацій, в аналітичних оглядах у вигляді опису, із застосуванням графіків, моделей, таблиць, на підставі яких необхідно зробити висновки щодо економічних процесів та їх особливостей. Отримані результати порівнюються із існуючими, визначається їх ефективність. Аналіз динаміки досліджуваних явищ має здійснюватись не менш як за 5 останніх років.

Обсяг розділу становить 35-40 % матеріалу курсової роботи.

Третій розділ – рекомендаційний присвячується дослідженню виявлених у попередніх розділах проблем та можливих шляхів їх вирішення. Пропозиції мають бути представлені у вигляді обґрунтованих рекомендацій. Також може вивчатись зарубіжний досвід та перспективи використання іноземних напрацювань в українській практиці.

Висновки курсової роботи подаються стисло, у тезовій формі, які є результатами проведених теоретичних, аналітичних та рекомендаційних досліджень та визначають, якою мірою вони відповідають меті та завданням поставленим у вступі. Важливо, щоб висновки та пропозиції впливали з усієї логіки дослідження, а не були запозичені.

Загальний обсяг висновків складає 2 – 3 сторінки.

Список використаної літератури. Список використаної літератури – це перелік усіх джерел наукової, методичної, статистичної, довідкової та іншої інформації, що розміщується в кінці тексту роботи з нумерацією та в алфавітному порядку прізвищ авторів або у хронологічному порядку, або у порядку появи посилань у тексті.

Оформлення списку використаних джерел слід здійснювати згідно вимог Національного стандарту оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016 – 07 – 01]. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

(<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennyaspyskuvyko>
r)

Додатки. Форму і зміст курсової роботи значно збагачують додатки: проміжні викладки та розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, рисунки допоміжного характеру тощо. Уся інформація, що представлена у текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм статистичної звітності, яка не увійшла до складу основної частини, вноситься у додатки. При цьому не допускається матеріал, який не розкривається і не аналізується в тексті роботи. На всі додатки в тексті курсової роботи повинні бути посилання. При оформленні таблиць і рисунків можливе використання меншого ніж стандартний шрифту та одинарного інтервалу між строками. Додатки розміщують після списку використаних джерел і не враховують до загального обсягу роботи.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ:

Курсову роботу (*обсяг роботи 25-30 сторінок*) друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці (шрифт Times New Roman 14). Текст роботи необхідно розміщувати на аркуші, залишаючи береги таких розмірів: лівий - не менше 25мм, правий - не менше 10 мм, верхній - не менше 20мм, нижній - не менше 20мм.

Заголовки структурних частин роботи „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами по центру тексту, напівжирним шрифтом та без крапки наприкінці. Номер розділу ставлять після слова „РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка пишуть заголовки розділу.

Заголовки підрозділів курсової роботи варто починати з абзацного відступу і друкувати (крім першої великої) малими літерами, напівжирним шрифтом, без крапки наприкінці. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки, підрозділи продовжуються на тій же сторінці.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: „1.2.” (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

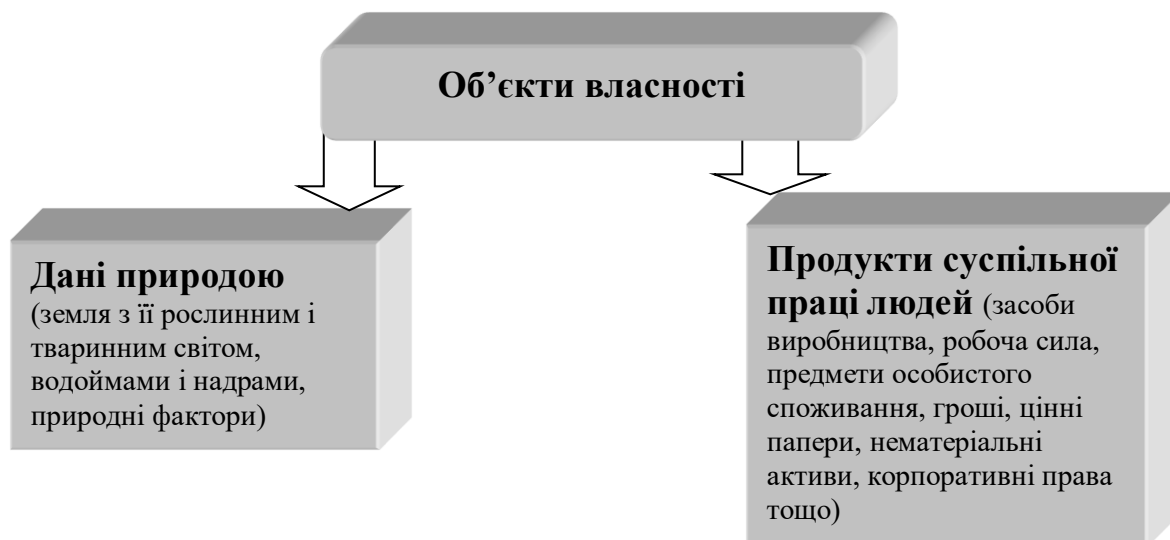
Відстань між заголовком і текстом курсової роботи повинна складатидва рядки. Відстань між рядками заголовка така, як у тексті, а між заголовком і підзаголовком один рядок, між підзаголовком і текстом також один рядок при комп'ютерному наборі.

Абзаци в тексті курсової роботи починають відступом, рівним 1,25 см.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №..

Першою сторінкою роботи є *титульний аркуш*, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. Зразок титульної сторінки наведений у додатку В. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Ілюстрації і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом „Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис. 1.2 - другий рисунок першого розділу. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією (Рис.1.2).

Рис. 1.2. Види об'єктів власності

Аналогічно нумерують таблиці і формули. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово „Таблиця” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова „Продовження табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: „Продовження табл. 1.2”. Кожна таблиця має мати заголовок, в якому вказується адресність і період, що розглядається. У таблиці мають бути вказані одиниці виміру поданих величин. Якщо розмірність їх всіх однакова, то вона вказується у дужках під назвою таблиці (наприклад Таблиця 2.1.). Назва таблиці та рисунку має мати адресність (досліджуваний період та де об'єкт обстеження).

Таблиця 2.1

Загальний рівень зареєстрованого безробіття за методикою МОП*

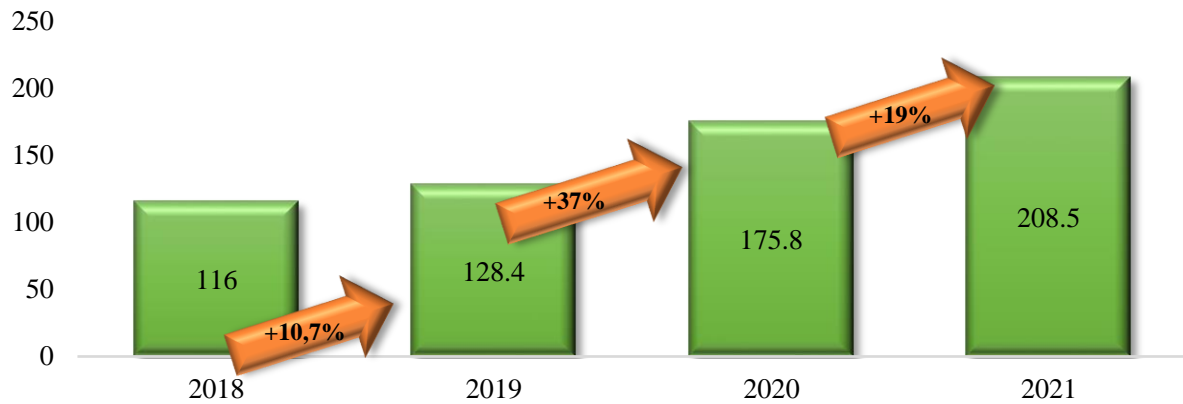
	2017		2018		2019	
	%	тис ос.	%	тис ос.	%	тис ос.
Населення у віці 15-70 років	9,5	1698,0	8,8	1578,6	8,2	1487,7
Жінок	7,7	652,6	7,4	635,4	7,9	679,8
Чоловіків	11,1	1045,4	10,0	943,2	8,5	807,9
Міські поселення	9,3	1142,9	8,6	1063,1	8,0	994,8
Сільська місцевість	9,9	555,1	9,2	515,5	8,6	492,9

*Джерело: складено за даними Держкомстату [12]

За даними таблиці можна будувати графіки динаміки зміни явища (приклад 1) чи структурні діаграми (приклад 2) з відповідним коментарем.

Приклад 1:

Динаміку видатків на охорону здоров'я у зведеному бюджеті України протягом 2018-2021 р. представлено на рис.2.2.

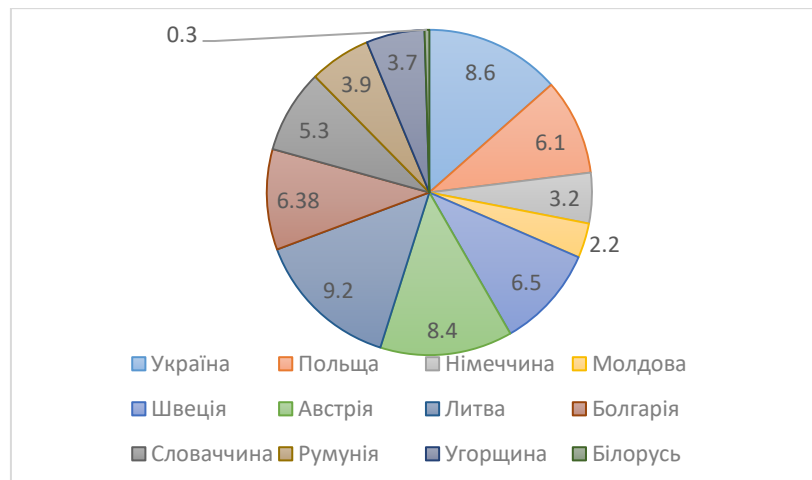

Рис. 2.2. Динаміка видатків на охорону здоров'я у зведеному бюджеті України протягом 2018-2019 р., млрд грн

З рис.2.2. видно, що Аналіз видатків зведеного бюджету України за 2018-2021 р.р. вказує на суттєве зростання видатків на охорону здоров'я. Так, як видно з рис. 2.10, у 2020 році приріст склав 37%, а у 2021 – 19%).

Приклад 2:

У порівнянні з Європейськими країнами, Україна знаходить на високому рівні безробіття (8,6%). Найвищий рівень безробіття спостерігається в Литві (9,2%), Австралії (8,4%) та Швеція (6,5%), а найнижчий в Білорусі (0,3%) та Молдові (2,2%) (Рис. 2.3)

Рис. 2.3 Рівень безробіття в Європейських країнах та Україні у 2019 року, %

Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної

формули в круглих дужках, наприклад: (1.2) – друга формула першого розділу. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова „де” без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками.

Наприклад:

...

Для цього варто скористатися *індексом Лернера L* (запропонований у 1934 р.) (1.2):

$$L = (P - MC)/P, \quad (1.2)$$

де L – коефіцієнт Лернера,

MC – гранична вартість,

P – ціна.

Примітки до тексту і таблиць, у яких вказують довідкові пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах одної сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова „Примітки” ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова „Примітка” ставлять крапку.

Формули, умовні знаки, назви рисунків і таблиць рисунки дозволяється виділяти жирним шрифтом.

Вище і нижче від кожної формули потрібно залишити «пустий» рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (×) і ділення (:).

Усі таблиці та ілюстрації повинні обов’язково супроводжуватися посиланням на джерело інформації (або ж має бути зазначено, що складено

автором самостійно).

При написанні курсової роботи студент повинен давати *посилання на літературні джерела*, звідки була використана ідея, цитата, цифровий та інший матеріал. При цьому в кінці абзацу (якщо була використана ідея), або відразу після наведеної цитати в лапках, або окремих слів необхідно точно вказати номери сторінок з джерела, звідки взято матеріал. Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером згідно нумерації у списку використаних джерел у квадратних дужках. Наприклад: [1, с.23] – джерело під номером 1 у списку використаних джерел. Допускається наводити посилання у примітках. Так доцільно робити, коли використано запозичений матеріал, такий як таблиці, формули, рисунок. Студент вільний у своєму виборі режиму посилань.

У тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляється номер цього джерела. Інакше це розглядається як грубе порушення літературної та наукової етики, кваліфікується як плагіат.

Перелік літератури доцільно оформляти згідно з ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Додатки оформлюють в кінці курсової роботи, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як *додаток А*.

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До захисту студент готує доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді таблиць і рисунків бажано у вигляді презентації (не більше 10-12 слайдів за допомогою програми PowerPoint), які демонструють результати досліджень, проведених під час виконання кваліфікаційної роботи. Кількість та зміст ілюстрованих матеріалів студент визначає з науковим керівником.

Захист курсової роботи починається з доповіді її автора. Рекомендована тривалість доповіді - не більше 7 хвилин. У доповіді слід відмітити: актуальність теми, мету, завдання і структуру роботи, стисло охарактеризувати постановку

проблеми, існуючі методи розв'язання, зміст запропонованих заходів та обґрунтувати їх ефективність.

Присутні на захисті, можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня його підготовки. Робота оцінюється за 100 бальною системою в основі якої лежить 5 бальна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Керівники курсових робіт у день захисту здають захищені курсові роботи разом з рецензіями завідувачеві кафедри. Після захисту курсові роботи передаються на зберігання до кафедри.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ

Оцінка «відмінно» (90–100 балів) ставиться, якщо студент виконав роботу на високому науковому рівні, оволодів навиками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, формулювання висновків, оформив роботу дотримуючись вимог, на захисті продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, впевнено відповів на запитання.

Оцінка «добре» (75–89 балів) ставиться, якщо студент виконав роботу на належному науковому рівні, оволодів навиками науково-дослідної роботи, але допустив незначні помилки у і систематизації матеріалу, допустив неточності при оформленні роботи, на захисті продемонстрував знання з теми дослідження, відповів на запитання.

Оцінка «задовільно» (60–75 балів) ставиться, якщо студент виконав роботу на достатньому науковому рівні, не повністю розкрив тему дослідження, оформив роботу не належним чином, на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не відповів на окремі запитання.

Оцінка «незадовільно» (до 60 балів) ставиться у тому випадку, коли зміст роботи не відповідає плану, не розкрита тема дослідження, студент не орієнтується в своїй роботі і не може відповісти на питання або якщо робота є плагіатом.

Повторний захист курсової роботи за талонами 2 і перед комісією повинен відбутись у визначені терміни заліково-екзаменаційної сесії.

Оцінка вноситься у заліково-екзаменаційну відомість за підписом членів

комісії і залікову книжку за підписом керівника курсової роботи.

Отже, на загальну оцінку роботи впливають:

- рівень опанування основних проблем теми, володіння основними економічними категоріями і термінологією;
- знайомство з економічною літературою по темі, авторами, що працюють над даною проблемою;
- вміння пов'язати теоретичні положення з практикою;
- здатність відстоювати свої погляди, вміння вести наукову полеміку;
- вміння логічно, у відведений час викласти основні положення теми і зробити відповідні висновки і узагальнення;
- якість виконання тексту курсової роботи, її відповідність теоретичним, методичним і естетичним вимогам.

Студенти, які отримали незадовільну оцінку за талоном К, відраховуються з числа студентів університету.

Шкала оцінювання

Шкала оцінювання університет у балах	Національна шкала оцінювання	Шкала ECTS		
		Сумарна модульна оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
88-100	відмінно	94-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
71-87	добре	87-93	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
		70-86	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
50-70	задовільно	63-69	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків
		50-62	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії
0-49	незадовільно	40-49	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як складати іспит
		0-39	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота

”

ДОДАТКИ

Додаток А

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

№ з/п	Етапи	Термін виконання		Дата виконання	Підпис наукового керівника
		Для студентів денної форми навчання	Для студентів заочної форми навчання		
1.	Вибір і затвердження теми	1-2 тиждень теоретичного навчання	під час попередньої заліково-екзаменаційної сесії		
2.	Огляд літератури та затвердження плану курсової роботи	3-4 тиждень теоретичного навчання	на міжсесійних заняттях		
3.	Написання і перевірка чорнового варіанту роботи	7-8 тиждень теоретичного навчання	На початку заліково-екзаменаційної сесії		
4.	Виконання роботи у чистовому варіанті та здача на рецензування	11-12 тиждень теоретичного навчання	Під час заліково-екзаменаційної сесії		
5.	Доопрацювання зауважень та побажань керівника, підготовка до захисту	12-13 тиждень теоретичного навчання	Під час заліково-екзаменаційної сесії		
6.	Захист курсової роботи	14-15 тиждень теоретичного навчання	У визначений термін за розкладом		

Підпис завідувача кафедри _____

ВСТУП (до теми „Реформування відносин власності в Україні”)

Актуальність теми. Невпинний економічний розвиток і швидке зростання добробуту в суспільстві, орієнтованому на ринку економіку, значною мірою зумовлені стимулами та діями, що впливають з приватної власності на засоби виробництва. Від того, яким чином у суспільстві врегульовано питання про право власності, докорінно залежить світогляд людини.

Роздержавлення економіки і, в першу чергу, докорінне перетворення відносин власності на основі приватизації майна держпідприємств визначають головний вектор реформування соціально-економічного ладу в Україні. Проте майже десятирічна практика приватизації переконливо свідчить про відсутність досить ґрунтовних теоретичних розробок, які б охоплювали увесь зміст реформування відносин власності в конкретних умовах України, орієнтували на підвищення економічної ефективності суспільного відтворення. У наявності суперечність між масштабами приватизації державного майна та економічними результатами трансформування власності.

Звертає на себе увагу той факт, що, незважаючи на значні зусилля вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, які репрезентують різні течії в економічній думці і присвятили свої дослідження суті відносин власності, різноманітним формам її прояву в різних умовах, міра опрацювання даної теорії виявилася недостатньою для практичного розв'язання питань приватизації у сучасному суспільстві, що трансформується, особливо - у ракурсі підвищення ефективності суспільного відтворення, реалізації в процесі приватизації економічного змісту власності. З урахуванням конкретних проблем приватизації необхідно поглибити уявлення про співвідношення юридичного і економічного змісту власності.

З приводу економічного змісту категорії власності склався широкий діапазон різних поглядів. Відомими є судження Шкрєдова В.П., що ставлять під сумнів наявність у цієї категорії економічного змісту і наділяють її лише юридичним значенням. Ханке С.Г., Кучерявенко П.Х., Максименко Я.М. та інші при дослідженні економічних аспектів приватизації та роздержавлення використовують категорію прав власності, за допомогою якої робиться спроба виразити економічний зміст власності через діяння певної сукупності прав власника.

За останнє десятиріччя у працях, насамперед, українських вчених-економістів Мочерного В.С. Грищенко А.А., Павлишенко М., Ларіної Я. чіткіше подано структуру категорії власності, зокрема, розкриваються взаємозумовленість і відмінність власності юридичної та власності економічної.

Отже, дослідження категорії власності та її ролі в системі регулювання економічних відносин є актуальними, особливо в контексті її трансформації у сучасних перехідних економіках, і в тому числі в Україні. Окреслені завдання щодо подальших теоретичних і практичних досліджень обумовлюють вибір теми курсової роботи.

Об'єктом дослідження курсової роботи є відносини власності у системі економічних відносин України.

Предметом дослідження курсової роботи є трансформація відносин власності в національній економіці.

Метою курсової роботи є дослідження зміни форм власності у системі регулювання економічних відносин. Для досягнення мети необхідно вирішити ряд **завдань**:

- з'ясувати економічний зміст поняття власності та визначити внутрішню структуру відносин власності;
- обґрунтувати необхідність реформування відносин власності в Україні.
- здійснити аналіз приватизаційних процесів в економіці України.

Теоретичною та інформаційно базою курсової роботи послужили вітчизняні та закордонні наукові праці в галузі дослідження відносин власності, і пов'язаних з нею трансформаційних процесів, інформація Держкомстату України.

Методологічна основа дослідження. У процесі дослідження були використані загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, спостереження, порівняння, групування, математичної статистики та інші.

Структура та обсяг курсової роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури. Обсяг роботи складає 30 сторінок.

Додаток В

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра економіки та менеджменту

Курсова робота

з _____

на тему _____

за ___ семестр 20_ / 20_ н.р.

студентки групи _____

ННІФМЕІТ

Науковий керівник

1. Допущено до захисту

_____ Науковий керівник _____
дата підпис прізвище, ім'я

2. Оцінка захисту _____

_____ Член комісії _____
дата підпис прізвище, ім'я

підпис прізвище, ім'я

підпис прізвище, ім'я

Дрогобич, 2021